

1

*Pro Tátu
a taky pro S*

BOJÍM SE OČÍ SVÉ ŽENY. Nevidí ven a nikdo nevidí dovnitř. Jen se podívejte, jsou jako kameny, šedé mořské kameny. Jen se na ni podívejte, jak sedí na okraji postele, noční košili na podlaze, v prstech převaluje Mohamedovu kuličku a čeká, až ji obleču. Dávám si na čas, než přes sebe hodím košili a navléknu si kalhoty, protože mě tak hrozně unavuje ji oblékat. Podívejte se na záhyby na jejím břiše v barvě pouštního medu, na ty tmavší v přehybech a na jemné, jemné stříbrné čáry na kůži na prsou. Podívejte se taky na konečky prstů s drobnými zářezy, kde byly kdysi vzorce hřebenů a údolí flekaté od modré, žluté nebo červené barvy. Mívala zlatý smích, viděli byste ho, stejně jako slyšeli. Podívejte se na ni, protože si myslím, že pomalu mizí.

„Měla jsem noc plnou zpřeházených snů,“ řekne. „Naplnily celou místnost.“ Její oči se upírají kousek nalevo ode mě.

Je mi špatně.

„Co to znamená?“

„Rozpadly se. Moje sny byly všude. Nevěděla jsem, jestli jsem vzhůru, nebo spím. Těch snů bylo tolik jako včel, jako kdyby byl pokoj plný včel. A já jsem nemohla dýchat. Probudila jsem se a napadlo mě prosím, nenechávej mě o hladu.“

Dívám se jí do tváře, jsem zmatený. Pořád v ní není žádný výraz. Neříkám jí, že jediné, o čem teď sním já, je vražda. Pokaždé ten samý sen. Jsem tam jen já a nějaký muž, držím pátku a krvácí mi ruka. Nikdo jiný v tom snu není, on je na zemi, nad ním stromy, a říká mi něco, co neslyším.

„A mám bolesti,“ promluví opět žena.

„Kde?“

„Za očima. Docela ostrá bolest.“

Klekám si k ní a zadívám se jí do očí. Slepá prázdnota v nich mě děsí. Vyndávám z kapsy telefon a svítím do nich světlem baterky. Její zorničky se rozšiřují.

„Vidíš vůbec něco?“ ptám se.

„Ne.“

„Ani stín, změnu tónu nebo barvy?“

„Jen černo.“

Dávám si telefon do kapsy a odstupuju od ní. Co jsme dorazili sem, je na tom hůř. Jako by se její duše vypařovala.

„Můžeš mě vzít k doktorovi?“ ptá se mě. „Protože ta bolest je nesnesitelná.“

„Samozřejmě,“ říkám jí. „Brzy.“

„Kdy?“

„Hned, jak dostaneme papíry.“

Jsem rád, že Afra tohle místo nevidí. I když racci by se jí líbili, jak ztřeštěně létají. V Aleppu jsme byli od moře daleko. Jsem si jistý, že by se ráda dívala na tyhle ptáky a možná i na pobřeží, protože vyrůstala u moře, zatímco já jsem z východního Aleppa, kde se město setkává s pouští.

Když jsme se vzali a přijela za mnou, chybělo jí moře tak moc, že malovala vodu, kdekoliv ji našla. Třeba ve vypahlé syrské pouštní plošině, kde jsou oázy, potoky a řeky, které ústí do močálů a malých jezer. Než jsme měli Samiho, sledovali jsme vodu a ona ji malovala olejovými barvami. Existuje jeden obrázek řeky Kuvaik, přál bych si ho znovu vidět. Nakreslila řeku tak, že vypadala jako dešťová kanalizace procházející městským parkem. Afra měla dar vidět v krajině pravdu. Obraz a jeho ubohá řeka mi připomínají boj o přežití. Nějakých třicet kilometrů jižně od Aleppa řeka svůj boj vzdává a podvoluje se tvrdé syrské stepi a mizí v bažinách.

Bojím se jejích očí. Ovšem tyhle provlhlé stěny a dráty ve stropu a billboardy všude – nejsem si jistý, jak by se s tím vším vypořádala, kdyby to mohla vidět. Na jednom billboardu venku se píše, že je nás příliš mnoho a že ostrov se pod naší tíhou rozpadne. Jsem rád, že je slepá.

Vím, jak to může znít! Kdybych jí mohl dát klíč, který by otevíral dveře do jiného světa, pak bych si přál, aby znovu viděla. Ale byl by to svět úplně jiný, než je tenhle. Místo, kde vychází slunce, dotýká se hradeb kolem starobylého města a za těmi hradbami jsou čtvrti jako plástve, domy, byty, hotely, úzké uličky a tržiště pod širým nebem, kde tisíce pověšených náhrdelníků zazáří s prvním světlem, a pak ještě dál přes pouštní krajinu, zlatá na zlaté a rudá na rudé.

Byl by tam Sami, smál se a běhal těmi uličkami v ošoupaných teniskách, v ruce by držel drobné a spěchal by do obchodu pro mléko. Snažím se na Samiho nemyslet. Ale Mohamed? Pořád čekám, že najde dopis a peníze, které jsem nechal pod sklenicí Nutelly. Myslím, že jednou ráno se ozve zaklepaní na dveře, a když je otevřu, bude tam stát a já řeknu: „Ale jak se ti povedlo dostat se až sem, Mohamede? Jak jsi věděl, kde nás najdeš?“

Včera jsem v zamlženém zrcadle společné koupelny spatřil chlapce. Měl na sobě černé tričko. Ale když jsem se otočil, byl tam jen nějaký muž z Maroka, seděl na záchodě a močil. „Měl byste zamykat dveře,“ říkal ve své arabštině.

Nepamatuju si jeho jméno, ale vím, že pochází z vesnice u města Taza, pod pohořím Ríf. Včera večer mi říkal, že ho možná pošlou do deportačního centra zvaného Yarls Wood – sociální pracovníce si myslí, že taková možnost existuje. Já se s ní mám setkat dnes odpoledne. Maročan říká, že je moc krásná, že vypadá jako tanečnice z Paříže, s níž se jednou miloval v hotelu v Rabatu dávno předtím,

než se oženil se svou ženou. Ptal se mě na život v Sýrii. Vyprávěl jsem mu o svých úlech v Aleppu.

Večer nám paní domácí nosí čaj s mlékem. Maročan je starý, může mu být osmdesát, nebo dokonce devadesát. Vypadá a je cítit, jako by byl vyroben z kůže. Čte si knihu *Jak se stát Britem* a občas se pro sebe pousměje. Na klíně má telefon, na konci každé stránky se na něj podívá, ale nikdo nikdy nevolá. Nevím, na koho čeká, nevím, jak se sem dostal, a nevím, proč se na sklonku života vydal na takovou cestu, protože vypadá jako muž, který čeká, až umře. Nesnáší, jak nemuslimští muži při močení stojí.

V tomhle zchátralém penzionu u moře je nás asi deset, všichni jsme z různých míst. A všichni čekáme. Možná nás tu nechají, možná nás pošlou pryč, ale už se není o čem rozhodovat, kterou cestou se dát, komu věřit, zda znovu pozvednout pátku a zabít člověka. Tyhle věci jsou minulostí. Brzy se vypaří a zmizí jako řeka.

Beru Afřinu abáju z věšáku ve skříni. Zaslechne to a postaví se, zvedá ruce. Vypadá teď starší, ale chová se jako mladší, jako kdyby se proměnila v dítě. Její vlasy mají barvu a texturu písku, jelikož jsme je obarvili kvůli fotkám, zbavili jsme je arabského vzhledu. Svážu jí vlasy do drdolu, omotám jí kolem hlavy hidžáb a upevním ho sponkami, zatímco ona mně vede prsty jako vždycky.

Sociální pracovníce tu bude v jednu a všechny schůzky se odehrávají v kuchyni. Bude chtít vědět, jak jsme se sem dostali, a bude hledat důvod, aby nás mohla poslat pryč.

Ale já vím, že když řeknu ty správné věci, když ji přesvědčím, že nejsem vrah, pak nám dovolí tu zůstat, protože my máme štěstí, protože přicházíme z toho nejhoršího místa na světě. Maročan takové štěstí nemá, bude toho muset dokazovat víc. Sedí teď v obývacím pokoji u prosklených dveří, v rukou drží bronzové kapesní hodinky, hnízdí mu v dlaních, jako kdyby to bylo líhnoucí se vajíčko. Zírá na ně a čeká. Na co? Když uvidí, že tu stojím, řekne: „Nefungují, víte. Zastavily se v jiném čase.“ Zvedne je za řetízek na světlo a jemně jimi pohupuje, zamrzlé hodinky, jimž dal život

